

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de brief Nederlandse inzet G20 2025 (Kamerstuk 32 429, nr. 32), de brief Reactie op verzoek commissie over de geannoteerde agenda voor de G20-top (Kamerstuk 32 429, nr. 33) en de brief Deelname G20 2025 (Kamerstuk 32 429, nr. 31).

De voorzitter van de commissie,
Klaver

Adjunct-griffier van de commissie,
A.B. Coco Martin

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

II Antwoord/Reactie van de Minister

III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie danken de Minister voor de brief van 21 februari 2025 over de Nederlandse inzet bij het Zuid-Afrikaanse G20-voorzitterschap. Deze leden onderschrijven het belang van de G20 als platform voor mondiale samenwerking, zeker in een tijd waarin multilaterale samenwerking onder druk staat.

Russische agressie in Oekraïne

De leden van de D66-fractie nemen kennis van het voornemen van het kabinet om, in lijn met de EU- en G7-afspraken, binnen de G20 blijvend stelling te nemen tegen Russische uitlatingen die de oorlog in Oekraïne rechtvaardigen.

De leden van de D66-fractie merken daarbij op dat het huidige G20-voorzitterschap van Zuid-Afrika een neutrale positie inneemt ten aanzien van de Russische agressie tegen Oekraïne. Gezien het belang dat de leden van de D66-fractie hechten aan de internationale rechtsorde en de verdediging van soevereiniteit en territoriale integriteit, achten deze leden het van groot belang dat Nederland zich hier actief over uitspreekt binnen het G20-proces. Deze leden vragen of de Minister kan toezeggen dat Nederland, waar passend, tijdens de G20-bijeenkomst expliciet zal stilstaan bij de positie van Zuid-Afrika ten aanzien van de Russische agressie in Oekraïne, en zal blijven pleiten voor een veroordeling van deze oorlog. Is het kabinet daarnaast voornemens te pleiten voor de inzet van de Russische bevroren tegoeden, zo vragen deze leden.

Soedan

De leden van de D66-fractie merken op dat de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) zijn uitgenodigd om als gast deel te nemen aan alle G20-bijeenkomsten onder het Zuid-Afrikaanse voorzitterschap. Deze leden constateren dat de VAE in toenemende mate een strategische en militaire invloed heeft in het aanhoudende conflict in Soedan.

De leden van de D66-fractie zijn diep geschokt door de gruwelijke berichten over het grootschalige geweld tegen burgers in en rond El Fasher en de verslechterende humanitaire situatie in Soedan.

De leden van de D66-fractie hechten eraan dat Nederland en Europa binnen de G20 aandacht blijven vragen voor mensenrechten, bescherming van burgers en naleving van het internationaal humanitair recht, zeker waar invloedrijke staten betrokken zijn bij regionale conflicten.

De leden van de D66-fractie vragen of de Minister kan toezeggen dat Nederland tijdens G20-bijeenkomsten aandacht zal vragen voor de situatie in Soedan, mede gezien de rol en invloed van de VAE in dit conflict.

China

De leden van de D66-fractie merken op dat ook China aanwezig zal zijn tijdens de G20-bijeenkomsten. Deze leden wijzen op de recente ontwikkelingen rondom het Nederlandse halfgeleiderbedrijf Nexperia en de daaruit voortvloeiende zorgen over de Europese technologische afhankelijkheid, nationale veiligheid en strategische autonomie. Deze leden vragen of de Minister voornemens is om tijdens de G20-bijeenkomsten of in bilaterale contacten met China de kwestie Nexperia aan de orde te stellen. Zo ja, met welk doel en in welke context en hoe betreft hij de Europese dimensie hierbij?

De leden van de D66-fractie nemen kennis van de Nederlandse inzet ten aanzien van de G20 Taskforce Artificial Intelligence, Data Governance and Innovation for Sustainable Development. Deze leden lezen in de bijgevoegde tabel van de Kamerbrief (Kamerstuk 32 429, nr. 32) dat het kabinet het instellen van deze taskforce verwelkomt, omdat deze «goed aansluit bij de lijn van het kabinet om kansrijke multilaterale samenwerking op AI en data te steunen», en dat Nederland wil «waken voor duplicering met andere fora».

De leden van de D66-fractie vragen of het kabinet inzicht heeft in de rol die China binnen deze taskforce zal spelen, mede gezien de nauwe samenwerking tussen Zuid-Afrika en China.

De leden van de D66-fractie vragen of de Minister kan toelichten hoe wordt voorkomen dat de taskforce wordt gebruikt om standaarden te bevorderen die niet in lijn zijn met Europese waarden zoals privacy, mensenrechten en ethische AI.

Ontwikkelingssamenwerking

De leden van de D66-fractie lezen in de bijgevoegde tabel van de Kamerbrief (Kamerstuk 32 429, nr. 32) dat het thema ontwikkelingsfinancieringen goed aansluit bij de prioriteiten van dit kabinet. Deze leden vragen de Minister hoe dit standpunt zich verhoudt tot de forse bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking die het kabinet heeft aangekondigd.

Deze leden vragen de Minister of hij kan toelichten op welke manier het kabinet een concrete bijdrage kan en wil leveren aan ontwikkelingsfinancieringen binnen de G20.

Gaza

Tot slot onderstrepen de leden van de D66-fractie de cruciale rol die Egypte, de VS en de Europese Unie spelen bij de voorbereidingen van de wederopbouw na de recente verwoestingen. De leden van de D66-fractie hechten eraan dat Nederland in multilaterale fora blijft pleiten voor onbelemmerde humanitaire hulp, bescherming van burgers en naleving van het internationaal humanitair recht. Deze leden vragen of de Minister de rol van de G20 als mogelijk platform ziet om brede steun te mobiliseren voor de wederopbouw in Gaza.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de Nederlandse inzet voor de G20. Hierover hebben zij de volgende vragen en opmerkingen. Kan de Minister schetsen wat de beleidsprioriteiten zijn voor de Nederlandse inzet tijdens de G20-top in Johannesburg?

Verenigde Staten

De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat de Amerikaanse regering niet van plan is deel te nemen aan de G20-top in Johannesburg. In het licht van de Amerikaanse afwezigheid, hoe schat de Minister in dat dit de top zal beïnvloeden? Is het de verwachting dat China de dominante rol van Amerika zal proberen over te nemen? Zo ja, hoe is het kabinet van plan zich in Europees verband in te zetten om een tegengewicht te bieden tegen China tijdens de G20-top?

Wereldwijde Handel

De leden van de VVD-fractie kijken met interesse naar de Europese inzet op het gebied van kritieke grondstoffen. De leveringszekerheid van deze grondstoffen is cruciaal. Kan de Minister weergeven met welke landen er tijdens de top gesproken kan worden met betrekking tot handelsdeals over kritieke grondstoffen? Is de Minister het eens dat Europa in haar grondstoffenstrategie rekening moet houden met diversificatie om volgende afhankelijkheden te voorkomen? Ook op het gebied van de leveringszekerheid van energie maken deze leden zich zorgen. Wat is de Nederlandse inzet op het gebied van energieonafhankelijkheid tijdens de G20-top? Allerlaatst lezen deze leden ook dat Zuid-Afrika in haar voorzitterschap prioriteit heeft gemaakt van voedselzekerheid. Wat is de Nederlandse inzet tijdens de top om Nederlandse bedrijven en oplossingen te promoten die kunnen bijdrage aan mondiale voedselzekerheid?

Daarnaast kijken de leden van de VVD-fractie met interesse naar de uitkomsten van de financiële werkgroepen tijdens de top. Hoe is de Minister van plan zich tijdens de G20-top in te zetten voor de aanpak van onhoudbare schulden? In het kader van onhoudbare schulden zien deze leden ook grote verschillen tussen Europese landen. Is de Nederlandse inzet op dit gebied eerst afgestemd met Europese landen of zal Nederland hier haar eigen koers varen?

Daarnaast zien de leden van de VVD-fractie de verschuiving van mondiale handel richting het globale zuiden. Kan de Minister zich tijdens de G20-top inzetten om bilaterale samenwerking tussen Nederland en landen in het mondiale zuiden te promoten?

Oekraïne

De leden van de VVD-fractie zijn benieuw of de Minister in meer detail kan schetsen wat de inzet wordt op Oekraïne. Zal Nederland zich in Europees verband inzetten om een veroordeling van de Russische agressie in Oekraïne op te nemen in een slotverklaring?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda en de Kamerbrief van 19 september jl.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen of het kabinet nog steeds voornemens is om de Minister-President en de Minister van Financiën naar de G20-top in Zuid-Afrika af te vaardigen, nu de Amerikanen de top boycotten en de Chinese president Xi Jinping en de Argentijnse president Milei hebben afgezegd.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen of het kabinet verwacht dat er een slotverklaring zal worden aangenomen en zo ja, of deze dan ook namens de Verenigde Staten zal worden afgegeven.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen het kabinet wat de afzeggingen zouden kunnen betekenen voor het belang en de geopolitieke waarde van de G20 voor de komende jaren.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen tot slot of het kabinet voornemens is om tijdens de top in Zuid-Afrika, eventueel in samenwerking met gelijkgezinden landen, de VAE aan te spreken op hun rol in de oorlog in Soedan.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de kabinetsinzet ten aanzien van het Zuid-Afrikaanse G20-voorzitterschap in 2025 en de daaraan verbonden Nederlandse inzet per werkgroep en taskforce.

De leden van de BBB-fractie lezen dat het kabinet actief inzet op versterking van lokale voedselproductie in ontwikkelingslanden, onder meer via bodemvruchtbaarheidsbeheer, zaaizaadontwikkeling en tuinbouw. Deze leden vragen hoe deze inzet zich verhoudt tot de belangen van de Nederlandse boeren en tuinders. Wordt bij het versterken van lokale productieketens ook actief ingezet op samenwerking met Nederlandse agrarische bedrijven en kennisinstellingen, en zo ja, hoe wordt geborgd dat zij hiervan ook daadwerkelijk profiteren in termen van markttoegang en verdienvermogen?

De leden van de BBB-fractie lezen dat Nederland de hervorming van het internationale belastingstelsel steunt, onder meer via de G20 Finance Track. Deze leden vragen hoe wordt gewaarborgd dat belastingverdragen en afspraken in G20-verband geen eenzijdige lastenverzwaringen opleveren voor Nederlandse bedrijven die juist internationaal concurrerend willen blijven.

De leden van de BBB-fractie lezen dat het kabinet inzet op klimaatadaptatie en het beschikbaar maken van financiering hiervoor, mede via innovatieve financiële instrumenten. Deze leden vragen hoe wordt geborgd dat deze financieringsstromen daadwerkelijk bijdragen aan weerbaarheid op lokaal niveau, en niet opgaan in algemeen ontwikkelingsbeleid zonder meetbaar effect.

Tot slot lezen de leden van de BBB-fractie dat het kabinet, conform EU- en G7-afspraken, Russische rechtvaardigingen voor de oorlog in Oekraïne binnen multilaterale fora niet onweersproken laat. Deze leden vragen hoe deze lijn concreet vorm krijgt binnen het G20-overleg, zeker nu Zuid-Afrika zelf pleit voor hervormingen van het internationale systeem waarbij ook Rusland als volwaardige speler betrokken blijft. Wordt er in dat licht ook vanuit Nederland geagendeerd dat structurele samenwerking binnen G20 niet los te zien is van de naleving van het internationaal recht?

II Antwoord/Reactie van de Minister

III Volledige agenda

Brief regering d.d. 21-02-2025, Nederlandse inzet G20 2025, (Kamerstuk 32 429, nr. 32)

Brief regering d.d. 19-09-2025, Reactie op verzoek commissie over de geannoteerde agenda voor de G20-top, (Kamerstuk 32 429, nr. 33)

Brief regering d.d. 09-12-2024, Deelname G20 2025, (Kamerstuk 32 429, nr. 31)